

CCV centrum voor
criminaliteitspreventie en
veiligheid

Focus op veiligheid

Een kennismaking met lokaal veiligheidsbeleid
voor (nieuwe) raadsleden

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1. De gemeentelijke regierol op veiligheid	7
2. De inzet van de politie op lokaal niveau	8
3. Regionaal veiligheidsbeleid	11
4. Jeugd en veiligheid	14
5. Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit	16
6. Cameratoezicht	18
7. Inbraak	20
8. Drugsbeleid	22
9. Huiselijk geweld	24
10. Veiligheid en zorg	26
11. Veiligheidsbeleving	28

Inleiding

Veel inwoners vinden het belangrijk om in een veilige gemeente te wonen. Als raadslid kunt u daar uw steentje aan bijdragen. Maar wat kunt u op het terrein van veiligheid precies betekenen? Waar kunt u invloed op uitoefenen? Wat valt onder lokaal en wat onder regionaal veiligheidsbeleid en hoe grijpt dat op elkaar in? Welke partijen zijn er bij het veiligheidsbeleid betrokken? En wat is de rol van de burgemeester?

Veiligheid is een breed begrip en daardoor is het voor (nieuwe) raadsleden niet altijd duidelijk wat er precies onder verstaan wordt. Dit bleek ook uit een CCV-enquête die tweemaal onder raadsleden is gehouden (in 2011 en 2015). In deze enquête werd gevraagd wie de regie heeft op het lokale veiligheidsbeleid. Slechts 28% van de raadsleden wist het goede antwoord: de gemeente. De meeste raadsleden kozen echter het antwoord 'veiligheidsregio'. Dit terwijl de veiligheidsregio een regionale organisatie is die zich alleen bezighoudt met crisis- en rampenbestrijding.

Dit document geeft u inzicht in het veiligheidsveld en laat u zien wie welke rol heeft. Ook maakt het document inzichtelijk wat uw rol op het gebied van veiligheid kan zijn (aangegeven met een icoontje van een potlood in de kantlijn). Hiermee kunt u het veiligheidsveld beter doorgronden en een positieve bijdrage leveren aan het lokale veiligheidsbeleid.

Omdat het veiligheidsveld breed is, komen slechts een aantal onderwerpen en thema's aan bod:

- De gemeentelijke regierol op veiligheid
- De inzet van de politie op lokaal niveau
- Regionaal veiligheidsbeleid
- Jeugd en veiligheid
- Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit
- Cameratoezicht
- Inbraak
- Drugsbeleid
- Huiselijk geweld
- Veiligheid en zorg
- Veiligheidsbeleving

Website

Dit document is een aanvulling op raadsledenveiligheid.nl. Op deze website vindt u meer informatie over uw rol op het gebied van veiligheid. Daarnaast volgt u er het laatste nieuws ten aanzien van raadsleden en veiligheid. Kortom, een website waarmee u uw voordeel kunt doen. De website is in 2012 tot stand gekomen door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), met medewerking van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden (Raadslid.nu), de VNG, de Vereniging van Griffiers en het voormalige ministerie van Veiligheid en Justitie. Het CCV beheert de website raadsledenveiligheid.nl en voert eens per vier jaar de raadsledenenquête uit.

Het CCV

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) werkt aan een veilig en leefbaar Nederland. Daarvoor bieden we kennis, instrumenten, voorlichtingsmateriaal en advies op maat gericht op veilig wonen, veilig werken en veilig leven. Preventie is daarbij steeds het uitgangspunt. Datzelfde geldt voor samenwerking. Samenwerking vinden wij essentieel voor een veilig en leefbaar Nederland. Ons motto is dan ook: veiligheid maken we samen. Kijk voor meer informatie over het CCV op hetccv.nl.

HOOFDSTUK 1

De gemeentelijke regierol op veiligheid

Van oudsher is de zorg voor openbare orde en veiligheid een van de voornaamste taken van de overheid. De verantwoordelijkheid voor het lokale veiligheidsbeleid ligt bij de gemeente. Vaak wordt deze verantwoordelijkheid verklaard vanuit artikel 172 Gemeentewet. In dit artikel staat dat de burgemeester belast is met de handhaving van de openbare orde. In het college van burgemeester en wethouders is de burgemeester dan ook vaak de portefeuillehouder voor (integrale) veiligheid. Dit neemt niet weg dat ook wethouders een rol op het gebied van veiligheid hebben. Veiligheid komt namelijk in bijna alle aspecten van beleid terug.

Rol gemeente

Bij het ontwikkelen van het lokaal integraal veiligheidsbeleid heeft de gemeente de regierol. De gemeente zorgt voor afstemming met (veiligheids)partners, zoals de politie en het Openbaar Ministerie. Afhankelijk van het onderwerp worden ook andere partijen betrokken, zoals scholen, sociale wijkteams, ondernemers en brandweer. Bijna alle gemeenten kennen daarnaast een integraal veiligheidsplan (IVP). Hierin staan de lokale prioriteiten op het gebied van veiligheid. Vaak maken de ambtenaren openbare orde en veiligheid (OOV) het plan volgens de methode 'Kernbeleid Veiligheid' van de VNG. De methode bestaat uit een stappenplan en geeft een handige indeling en afbakening van de onderwerpen uit het integraal veiligheidsbeleid.

De indeling bestaat uit vijf veiligheidsvelden:

- Veilige woon- en leefomgeving;
- Bedrijvigheid en veiligheid;
- Jeugd en veiligheid;
- Fysieke veiligheid;
- Integriteit en veiligheid.

Rol raadsleden bij vaststelling

Voor veel gemeenteraden is 2018 een belangrijk jaar. Veel gemeenten vragen de gemeenteraad na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 om een nieuw integraal veiligheidsplan voor vier jaar vast te stellen. Hiermee loopt het nieuwe integrale veiligheidsplan synchroon aan de raadsperiode. Zorg dat u vroeg in het proces van de totstandkoming van het integraal veiligheidsplan betrokken bent, zodat u invloed op dit proces heeft en weet welke inhoudelijke kant het op gaat. In het 'Kernbeleid Veiligheid' van de VNG wordt dan ook gesproken over een startnotitie die eventueel door de gemeenteraad vastgesteld kan worden. U wordt dan niet aan het einde verrast met een dichtgetimmerd verhaal waarop u alleen 'ja' of 'nee' kunt zeggen.

Rol raadsleden na vaststelling

Op basis van het integraal veiligheidsplan met de daarin gestelde prioriteiten maken de meeste gemeenten een uitvoeringsplan. Hierin staan de verschillende maatregelen die de gemeente samen met de partners uitvoert om de prioriteiten te behalen. Op het uitvoeringsplan hebben raadsleden niet veel invloed. Raadsleden gaan immers over het 'wat' (de kaders) en niet over het 'hoe' (de uitvoering). Wel kunt u de burgemeester vragen een jaarlijkse update te geven van de stand van zaken van de uitvoering van het integraal veiligheidsplan. Hiermee vervult u uw controlerende rol. Daarnaast kunt u de politie minimaal eens per jaar in de raad uitnodigen om uitleg te geven over haar werkzaamheden.

MEER INFORMATIE

- hetccv.nl/integraalveiligheidsbeleid
- raadsledenenveiligheid.nl/veiligheidsbeleid

HOOFDSTUK 2

De inzet van de politie op lokaal niveau

De politie-inzet in uw gemeente is vaak een belangrijk onderwerp in de gemeenteraad. Is er voldoende blauw op straat? Zijn er genoeg wijkagenten en kunnen zij al hun tijd in de wijk besteden? Is er voldoende politie-inzet voor de gestelde prioriteiten in het integrale veiligheidsplan? Dit soort vragen worden besproken in de lokale driehoek.

De lokale driehoek

In artikel 13 Politiewet wordt gesproken over de lokale driehoek. Dit artikel draagt het driehoeksoverleg op om afspraken te maken over de lokale prioriteiten en de criminaliteitsbestrijding. Het driehoeksoverleg bestaat uit de burgemeester, de politiechef en de officier van justitie. Als het basisteam van de politie één of meerdere gemeenten bestrijkt, bestaat het driehoeksoverleg uit de desbetreffende burgemeesters, politiechef en officier van justitie.

Als een gemeente bijvoorbeeld met problemen kampt die worden veroorzaakt door (zware) criminaliteit, dan kan de burgemeester dit in het driehoeksoverleg aan de orde stellen. De driehoek beslist hoeveel politiecapaciteit naar de handhaving van de openbare orde (vanuit het gezag van de burgemeester) of naar de opsporing (vanuit het gezag van de officier van justitie) gaat. Door de schaarste aan politiecapaciteit blijft dit altijd een lastige afweging.

De wijkagent

De wijkagent is verantwoordelijk voor de totale politiezorg binnen zijn wijk. Daar richt hij zich op de aanpak van sociale problemen, maar ook op zaken als overlast, kleine criminaliteit, milieu en verkeer. De wijkagent kan beschikken over een wijkteam. Als het nodig is, krijgt dit team hulp van andere gespecialiseerde politiediensten. Samen met collega's van de surveillancedienst, recherche, milieu en jeugd werkt de wijkagent voortdurend aan het verbeteren en vergroten van de veiligheid in de wijk of buurt.

De Politiewet (artikel 38a, lid 1) stelt dat er ten minste één wijkagent werkzaam is per 5.000 inwoners. Hiermee borgt de landelijke wet de lokale verankering van de politie. In de praktijk is het aantal van 5.000 niet zo strikt. Vaak kijkt men eerder naar de ernst van de problematiek in de verschillende wijken, waardoor hier iets van afgeweken kan worden. U kunt uw gemeentebestuur en de politie vragen hoe de inzet in uw gemeente is geregeld.

Rol raadsleden

De gemeenteraad gaat niet per definitie over de inzet van de politie. Wel kan de gemeenteraad wensen voor de inzet aan de burgemeester meegeven. De burgemeester kan dit dan in de lokale driehoek aan de orde stellen. De burgemeester is daarmee de intermediair voor de raad voor sturing op de politie. Daarnaast kunt u de burgemeester vragen stellen of ter verantwoording roepen. In veel gemeenten wordt de politie minimaal eenmaal per jaar in de gemeenteraad uitgenodigd om te vertellen hoe zij haar capaciteit het afgelopen jaar heeft ingezet en wat de plannen zijn voor het komende jaar. Dit is uw kans om de burgemeester en de politiechef gezamenlijk te bevragen over de inzet.

MEER INFORMATIE

- raadsledenveiligheid.nl/veiligheid-en-politiek/sturen-op-politie

HOOFDSTUK 3

Regionaal veiligheidsbeleid

De gemeente heeft de regierol op het lokale veiligheidsbeleid. Veiligheid beperkt zich echter niet tot de gemeentegrenzen. Op regionaal niveau werken gemeenten samen op lokaal overstijgende veiligheidsproblemen. Dat doen ze met name op het niveau van de politie-eenheid en de veiligheidsregio. Hier komen ook andere regionale veiligheidspartners samen, zoals de brandweer, het Openbaar Ministerie en de hulpdiensten.

De politie-eenheden

De nationale politie is verdeeld in tien politie-eenheden. Volgens de Politiewet dient elke politie-eenheid elke vier jaar een regionaal beleidsplan met een aantal prioriteiten op te stellen. De gemeente zendt hiervoor haar lokale beleidsdoelen (die door de raad zijn vastgesteld) door aan de regio. De beleidsdoelen van alle gemeenten wegen mee bij het vaststellen van het regionaal beleidsplan.

De huidige regionale beleidsplannen van de politie-eenheden lopen in 2018 af. Voor gemeenteraden de kans om nieuwe lokale beleidsdoelen door te geven. Veelal zijn de beleidsdoelen die de gemeente doorgeeft aan de regionale eenheid dezelfde als de prioriteiten in het lokale integrale veiligheidsplan. Aangezien veel gemeenten in 2018 een nieuw integraal veiligheidsplan maken, zullen zij de nieuwe prioriteiten doorgeven aan de regionale politie-eenheid. De nieuwe regionale beleidsplannen gaan in op 1 januari 2019.

Let wel op: de prioriteiten in het integraal veiligheidsplan zijn lokaal en de beleidsdoelen voor het regionaal beleidsplan zijn regionaal. Het is dus raadzaam om goed na te denken of alle lokale prioriteiten geschikt zijn om door te sturen aan de regio.

Rol raadsleden

Het regionaal beleidsplan wordt ter instemming teruggelegd aan alle gemeenteraden. Als raadslid kunt u hier dus nog (in beperkte mate) iets van vinden en uw wensen meegeven aan de burgemeester.

Landelijk Overleg Veiligheid en Politie

Elke politie-eenheid kent een regioburgemeester. Vaak is dat de burgemeester van de grootste stad in de regio. Een regioburgemeester is de voorzitter van de gezamenlijke burgemeesters in de regio. Deze burgemeester moet een knoop doorhakken als ergens geen eenheid over kan worden bereikt. De regioburgemeester is niet alleen spreekbuis van de burgemeesters in de regio, maar ook initiator en stimulator van veiligheidsontwikkelingen in de regio en op landelijk niveau.

De tien regioburgemeesters vertegenwoordigen het bestuur op nationaal niveau bij de minister van Justitie en Veiligheid, het College van procureurs-generaal (PG's) en de korpsleiding van de politie. Dit overleg heet het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP). Hierin worden zaken besproken als de aanpak van criminaliteitsproblemen, beleidsontwikkeling en voortgang van landelijke politieprioriteiten, de inzet van de politie in de eenheden en de verdeling en ontwikkeling van de politie.

Rol raadsleden

Als raadslid is het moeilijk om invloed uit te oefenen op wat er op landelijk niveau gebeurt. Wel is het belangrijk om in de gaten te houden dat de capaciteit van de politie voor uw regio op niveau blijft. Want de regionale prioriteiten, die afgeleid zijn van onder andere de lokale prioriteiten, dienen wel uitgevoerd te kunnen worden.

Regionale samenwerkingsverbanden

In sommige regionale eenheden ondersteunt een regionaal samenwerkingsverband de uitvoering van de regionale prioriteiten. Voorbeelden van dergelijke samenwerkingsverbanden zijn het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland, de Veiligheidsalliantie regio Rotterdam en Bureau Veiligheidsstrategie Midden-Nederland. In een dergelijk samenwerkingsverband werken alle ambtenaren openbare orde en veiligheid uit de regio samen met de politie en het Openbaar Ministerie. Samen ontwikkelen zij aanpakken voor de regionale prioriteiten. Op deze manier hoeft niet iedere gemeente afzonderlijk een aanpak te ontwikkelen en werkt het efficiënt.

Rol raadsleden

Voor u als raadslid is het goed om te weten dat er op regionaal niveau samenwerkingsverbanden actief zijn. U kunt vragen naar de jaarlijkse verantwoording van deze samenwerkingsverbanden en wat zij specifiek voor uw gemeente doen.

MEER INFORMATIE

- regioburgemeesters.nl
- politie.nl/over-de-politie/een-politie-elf-eenheden.html
- hetccv.nl/regionale-samenwerking

Veiligheidsregio's

Nederland kent 25 veiligheidsregio's waar brandweer, ambulancezorg, politie en gemeenten samen werken aan het voorkomen en bestrijden van incidenten. De veiligheidsregio is een regionale crisisorganisatie. De basistaken van de veiligheidsregio zijn de multidisciplinaire voorbereiding, uitvoering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

In Nederland kent men voor het bestrijden van incidenten op het terrein van openbare orde en openbare veiligheid de GRIP-fasering (Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure). Dit is de naam van de werkwijze waarmee bepaald wordt hoe de coördinatie tussen hulpverleningsdiensten verloopt. Als zich binnen een gemeente een incident voordoet op het terrein van openbare orde en openbare veiligheid, is de burgemeester bestuurlijk verantwoordelijk (opperbevelhebber). De burgemeester kan in een gemeentelijk beleidsteam zorgen voor sturing op bestuurlijk niveau. Een gemeentelijk beleidsteam (GBT) bestaat uit leidinggevenden van de brandweer, de GHOR, de politie en de bevolkingszorg. Na een incident, crisis of ramp, kan de gemeenteraad de burgemeester (achteraf) ter verantwoording roepen over de manier hoe hij of zij sturing heeft gegeven aan de bestrijding van de ramp of crisis.

Bij een ramp of crisis van 'meer dan plaatselijke betekenis' kan de voorzitter van de veiligheidsregio (de burgemeester van de grootste gemeente van de regio) het gezag van de burgemeester overnemen. De bevoegdheden gaan alleen over naar de voorzitter om de dreigende aantasting van de openbare orde en/of openbare veiligheid te voorkomen of te beheersen.

Verhouding integraal veiligheidsplan en veiligheidsregio

Een integraal veiligheidsplan gaat over alle veiligheidsaspecten in een gemeente. Van diefstal en overlast tot ondermijning. De veiligheidsregio coördineert alleen de voorbereiding op de (regionale) incidentbestrijding. In een lokaal integraal veiligheidsplan wordt vaak beschreven wat de rol van de gemeente kan zijn bij incidentbestrijding. Zo zorgen gemeentelijke diensten voor praktische opvang, zoals tijdelijk onderdak en eten.

Rol raadsleden

De veiligheidsregio schrijft één keer in de vier jaar een beleidsplan. Dit plan is mede gebaseerd op het risicoprofiel van de veiligheidsregio. De veiligheidsregio kan pas met het risicoprofiel instemmen als dit met alle gemeenteraden is besproken (Wet op de veiligheidsregio's, artikel 15, lid 3). Als raadslid dient u goed op te letten of alle lokale risico's voor uw gemeente erin staan beschreven. Daarnaast heeft u bij de bespreking van het risicoprofiel ook de kans om uw wensen ten aanzien van het beleidsplan kenbaar te maken.

Crisisplan

Eén keer in de vier jaar stelt het algemeen bestuur van de veiligheidsregio een crisisplan vast. Het crisisplan geeft een beschrijving van de organisatie, de verantwoordelijkheden, de taken en de bevoegdheden met betrekking tot rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Daarnaast bevat het afspraken met andere partijen die een rol spelen bij de incidentbestrijding in de veiligheidsregio, zoals Rijkswaterstaat, het waterschap en het Openbaar Ministerie.

Rol raadsleden

Als raadslid kunt u nagaan of het crisisplan voldoende aansluit bij uw gemeente. Vraag aan uw burgemeester wat het crisisplan voor uw gemeente inhoudt en of het voor uw gemeente een realistisch plan is. Vraag ook na of de gemeentelijke rol duidelijk is en of er voldoende geoefend wordt.

Algemeen bestuur veiligheidsregio

De burgemeester is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van de veiligheidsregio. Het algemeen bestuur komt verschillende keren per jaar bij elkaar. Als raadslid krijgt u waarschijnlijk de agenda en de stukken doorgestuurd. Op basis daarvan kunt u de burgemeester uw wensen meegeven om in het algemeen bestuur aan de orde te stellen of te regelen. Het is echter geen garantie dat de burgemeester uw wensen ook daadwerkelijk kan laten realiseren. Dit komt omdat de burgemeester slechts een van de vele burgemeesters is.

MEER INFORMATIE

- veiligheidsberaad.nl
- veiligheid.org/crisisrespons.html

HOOFDSTUK 4

Jeugd en veiligheid

Veel gemeenten kennen veiligheidsproblemen waarbij jongeren een rol spelen. Het gaat bijvoorbeeld om jongeren die overlast veroorzaken, alcohol en drugs gebruiken, vernielingen plegen, school verzuimen of zich schuldig maken aan uitgaansgeweld. De problemen zijn deels terug te voeren op het proces van opgroeien en volwassen worden. Dat is alleen geen excuus om deze, soms ernstige, gedragingen op z'n beloop te laten. Het is beter de signalen tijdig op te vangen en in te grijpen, dan te laat te zijn als jongeren al te ver afgegleeden zijn in de criminaliteit. (Te) laat ingrijpen maakt het bijzonder lastig om jongeren weer op het goede pad te krijgen. Bovendien kost dat de maatschappij veel geld.

Rol gemeente

De gemeente kan gelukkig veel doen om jeugdproblemen effectief aan te pakken. De gemeente heeft namelijk door de decentralisatie van diverse wetten de verantwoordelijkheid over het hele jeugdterrein, van zorg en onderwijs tot veiligheid. Als regisseur van het beleid heeft de gemeente de mogelijkheid een duidelijk jeugdbeleid van geboorte tot 23 jaar uit te werken. Vanzelfsprekend gebeurt dit in nauwe samenwerking met de verschillende afdelingen binnen de gemeente. Het is daarbij ook belangrijk dat de verschillende partners die betrokken zijn in het jeugdveld nauw met elkaar samenwerken. De gemeente wil natuurlijk niet worden geconfronteerd met een gezinsdrama waarvan achteraf blijkt dat signalen al eerder bij een van de partners bekend waren.

Rol raadsleden

Als raadslid zet u de kaders uit voor het jeugd- en veiligheidsbeleid. Dit doet u op hoofdlijnen en niet op de uitvoering van projecten. U kunt natuurlijk wel stimuleren om de juiste richting te kiezen. Hieronder vindt u enkele aandachtspunten voor het jeugd- en veiligheidsbeleid:

- Leg de focus op de jeugdproblemen die in uw gemeente het meest nijpend zijn. In sommige gemeenten is bijvoorbeeld het drugsgebruik onder jongeren heel hoog. Andere gemeenten hebben juist veel te maken met criminele jeugdgroepen. Weet dus wat er in uw gemeente speelt en waar de meeste aandacht naar uit dient te gaan.
- Zorg dat de samenwerking tussen diverse (jeugd)instanties wordt gestimuleerd. Het gebeurt helaas nog te vaak dat instanties langs elkaar heen werken. Dit is zonde van het geld en van de aanpak van jeugdproblemen.
- Stimuleer dat de netwerken van zorgpartijen, welzijnswerkers, politie en justitie goed op elkaar aansluiten. Gemeenten zijn sinds de decentralisatie van de Jeugdwet verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp en de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Uw partij kan hier een belangrijk punt van maken.
- Zorg voor voldoende toezicht op jeugdoverlast door bijvoorbeeld de samenwerking tussen jongerenwerkers, gemeentelijk toezicht en de politie te stimuleren. Zij kunnen hierbij de werkwijze van het 7 stappenmodel (verbeterproces aanpak van risicojeugd, jeugdgroepen en groepsgedrag) volgen. Hierin is aandacht voor social media, fluïde netwerken en het duiden van groepen.
- Goed onderwijs is de basis voor een goede ontwikkeling van jongeren. Kinderen verdienen een veilige school waar zij zich goed kunnen ontwikkelen. Actieve aandacht voor pesten op school moet de standaard zijn. Sinds 1 augustus 2015 zijn scholen verplicht de Wet sociale veiligheid toe te passen. Ga na of alle scholen in uw gemeente daaraan voldoen.

MEER INFORMATIE

- wegwijzerjeugdenveiligheid.nl
- nji.nl
- poraad.nl/themas/school-kind-omgeving/sociale-veiligheid
- raadsledenenveiligheid.nl/veiligheidsthemas/jeugdoverlast

HOOFDSTUK 5

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

Georganiseerde criminaliteit ondermijnt het lokale gezag, verslechtert veiligheid en leefbaarheid en levert schade op voor ondernemers. Voorbeelden van georganiseerde criminaliteit zijn drugsproductie en -handel, mensenhandel, witwassen en vastgoedfraude. Mogelijk concentreren deze fenomenen zich op bepaalde locaties in uw gemeente, zoals vakantieparken, bedrijventerreinen, winkelstraten en buitengebieden.

De 'onderwereld' is voor illegale activiteiten afhankelijk van diensten van de 'bovenwereld'. Voor witwassen via een horecagelegenheid is een vergunning van de gemeente nodig. Voor hennepsteelt maakt men soms gebruik van huurwoningen van woningcorporaties. Voor het vervoer van verdovende middelen zijn huurauto's handig, omdat deze anonimiteit bieden. Ook zijn criminelen vaak op zoek naar manieren om illegaal verkregen vermogen wit te wassen, bijvoorbeeld door te investeren in vastgoed of door de lokale voetbalclub te sponsoren.

Rol gemeenten

Gemeenten hebben de afgelopen jaren steeds meer mogelijkheden (en verplichtingen) gekregen om op lokaal niveau bestuursrechtelijk te handhaven. De Wet Bibob (bevordering integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur) geeft bijvoorbeeld nieuwe mogelijkheden om vooraf een integriteitstoets uit te voeren op bedrijven die een vergunning of subsidie aanvragen. Daarnaast bestaan er al veel langer mogelijkheden om op bestuurlijk niveau invloed uit te oefenen, bijvoorbeeld met behulp van bestemmingsplannen, aan- of toepassing van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en exploitatievergunningen.

Barrièremodellen

Om meer inzicht te krijgen in georganiseerde en ondermijnende criminaliteit kunnen gemeenten ook gebruikmaken van de door het CCV ontwikkelde barrièremodellen. De modellen brengen in kaart welke stappen een crimineel moet zetten om een delict te kunnen plegen. Ook belichten de modellen welke partijen en gelegenheden het delict mogelijk maken. Hierdoor wordt duidelijk welke barrières gemeenten en haar veiligheidspartners kunnen opwerpen om het werk van de crimineel te verstoren.

RIEC's

Een 'partner in crime' tegen de georganiseerde criminaliteit zijn de RIEC's (Regionale Informatie- en Expertisecentra). De RIEC's leggen regionaal verbanden van informatie en expertise en bundelen de krachten van de verschillende overheidsinstanties. Daarnaast stimuleren en ondersteunen ze de publiek-private samenwerking bij de bestrijding van ondermijnende criminaliteit. De RIEC's maken voor elke gemeente een zogenaamd 'ondermijningsbeeld' waarin de aanwezigheid en activiteiten van de criminele industrie worden blootgelegd en de maatschappelijke verwevenheid daarvan.

Rol raadsleden

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit zijn lastig zichtbaar. Daarmee zijn deze vormen van criminaliteit ook moeilijk te bestrijden. Toch dient u als raadslid bewust te zijn van het feit dat deze vormen ook in uw gemeente aanwezig kunnen zijn. U kunt vragen of de burgemeester zicht heeft op mogelijke praktijken van georganiseerde criminaliteit in uw gemeente en wat eraan wordt gedaan. Vraag verder of er voldoende samenwerking is tussen de diverse partijen die betrokken zijn bij de bestrijding van georganiseerde criminaliteit, zoals de buurgemeenten, de politie, het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst. Maar ook de diverse gemeentelijke afdelingen, zoals vergunningen, toezicht en handhaving, publiekszaken en het sociaal domein kunnen helpen met hun specifieke kennis. Zij kunnen optreden als tipgever, informatiebron of handhaver. U kunt als raadslid nagaan of dit ook daadwerkelijk gebeurt.

Ondermijning lokaal bestuur

Burgemeesters, wethouders, raadsleden, ambtenaren en andere politieke ambtsdragers vervullen een cruciale rol in onze democratische rechtstaat. Zij zijn bepalend voor democratische en integere besluitvormingsprocessen. Vanuit die rol moeten zij het politieke debat vrij kunnen voeren zonder last of ruggespraak. Als zij hierin belemmerd worden of zich bij het nemen van besluiten laten beïnvloeden door intimidatie, agressie en geweld is dat een belangrijk risico voor de integriteit, kwaliteit en continuïteit van het openbaar bestuur en wordt de bijl aan de wortel van de democratische rechtsstaat gelegd.

Toch komt het voor dat politieke ambtsdragers in hun werk geconfronteerd worden met pogingen tot criminele beïnvloeding. Dat blijkt uit het onderzoek 'Criminele beïnvloeding van het lokale openbaar bestuur' (WODC, 2017). Uit het onderzoek komt naar voren dat criminelen zowel in grote als in kleine gemeenten proberen om bestuurders, raadsleden en ambtenaren te beïnvloeden. In die zin is er sprake van een landelijk probleem en beperkt het zich niet tot enkele provincies.

Rol raadsleden

Als u de weerbaarheid van uw gemeenteraad wilt helpen vergroten, kunt u het expertteam van het CCV en Avans Hogeschool inroepen. Dit expertteam voert gesprekken met diverse belanghebbenden in uw gemeente en brengt op basis daarvan een advies uit hoe te handelen.

MEER INFORMATIE

- raadsledenveiligheid.nl/veiligheidstemas/bestuurlijke-aanpak
- barrieremodellen.nl
- riec.nl
- hetccv.nl/nieuws/nieuws-detail/article/expertteam-helpt-gemeenten-om-criminele-infiltratie-in-lokale-politiek-te-voorkomen

HOOFDSTUK 6

Cameratoezicht

Met camera's kan toezicht op de openbare ruimte uitgeoefend worden. Het is voor veel raadsleden dan ook een populair instrument om grip te krijgen op veiligheid. Cameratoezicht is echter wel aan regels gebonden. In dit hoofdstuk vindt u de voor- en nadelen van cameratoezicht.

Algemeen

Gemeenten mogen camera's op openbare plaatsen hangen als dat noodzakelijk is om de openbare orde te handhaven. Openbare plaatsen zijn gebieden die voor iedereen toegankelijk zijn, bijvoorbeeld uitgaanscentra, wegen en pleinen. Als er voldoende aanleiding voor is, kunnen ze ook opgehangen worden op andere openbare plaatsen, zoals in woonwijken en stationsgebieden. Deze vorm van toezicht is wettelijk geregeld in de Gemeentewet (artikel 151c). Hierin staat dat de gemeenteraad bij verordening de burgemeester de bevoegdheid kan verlenen om, indien dat in het belang van de handhaving van de openbare orde noodzakelijk is, te besluiten om voor een bepaalde duur camera's in te zetten.

Er gelden wel enkele voorwaarden voor cameratoezicht door gemeenten:

- Andere maatregelen zijn niet voldoende gebleken om de openbare orde te handhaven.
- De inzet van camera's staat niet op zichzelf, maar gebeurt in combinatie met andere maatregelen, zoals (betere) straatverlichting of toezicht op straat.
- De gemeente moet mensen informeren over het cameratoezicht, bijvoorbeeld met bordjes.
- Als de camera's geluid opnemen of wanneer er op een andere manier geluidsopnames gemaakt worden, moet de gemeente mensen daarover informeren.
- De gemeente mag de camerabeelden niet langer dan vier weken bewaren.

Voordelen van cameratoezicht

- Er valt meer te zien. Camera's registreren dag en nacht. Als er iets gebeurt, kan er voor nader onderzoek makkelijk teruggekeken worden.
- Het is een hulpmiddel voor opsporing, vervolging en berechting. In eerste instantie wordt cameratoezicht ingezet voor de handhaving van openbare orde, maar als ze er toch hangen kan het Openbaar Ministerie de beelden indien nodig ook gebruiken bij onderzoek naar criminaliteit en misdaden.
- Het scoort bij een groot deel van de achterban. Veel bewoners vinden cameratoezicht een prima instrument om criminaliteit aan te pakken, omdat het makkelijk en effectief lijkt.

Nadelen van cameratoezicht

Toch dienen ook de nadelen in ogenschouw genomen te worden:

- Schijnveiligheid. Het is de vraag of mensen zich bewust zijn van de aanwezigheid van camera's en zich daardoor anders gaan gedragen.
- Inbreuk op privacy. Niet iedereen is er gecharmeerd van om overal op straat gefilmd te worden. De persoonlijke vrijheid gaat hiermee verloren. Uiteraard heeft men niks te vrezen als men niks fout doet, maar het recht op een privéleven komt hiermee in het geding.
- Kosten, onderhoud en beheer. Cameratoezicht is duur. Met alleen het ophangen van camera's is men er niet. Er zit een heel systeem aan onderhoud en beheer achter wat kosten met zich meebrengt.
- Het is een aanvulling en niet de oplossing. Cameratoezicht is geen wondermiddel dat in z'n eentje de overlast en criminaliteit aanpakt. Het kan een mooie aanvulling zijn op andere maatregelen, zoals inzet van toezichthouders en/of politie en andere preventieve maatregelen.

Rol raadsleden

Als raadslid kunt u afwegen of cameratoezicht het juiste middel in uw gemeente is:

- Ga na welke plekken eventueel in aanmerking zouden moeten komen voor cameratoezicht. Is er op deze plekken een openbare ordeprobleem dat de noodzaak van cameratoezicht rechtvaardigt? Welk beleid wordt daar al gevoerd en is cameratoezicht daarbij van toegevoegde waarde? Als u dat weet, kunt u een goede afweging maken.
- Maak de afweging tussen cameratoezicht en de inbreuk op privacy.
- Ga na of de kosten opwegen tegen de baten. Het geld voor cameratoezicht kan bijvoorbeeld ook aan de inzet van toezichthouders besteed worden.

MEER INFORMATIE

- hetccv.nl/cameratoezicht
- autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/cameratoezicht
- raadsledenveiligheid.nl/veiligheidsthemas/cameratoezicht

HOOFDSTUK 7

Inbraak

Woninginbraak komt in vrijwel elke gemeente en elke wijk voor. Wanneer het gebeurt, heeft dat een grote impact op de bewoners. Inbraak is dan ook een High Impact Crime en zorgt voor veel materiële en emotionele schade bij de getroffen. Bewoners voelen zich na een inbraak soms onveilig in hun eigen huis en geven aan boos en gefrustreerd te zijn. Feit is dat als bewoners weer nieuwe spullen en apparatuur kopen, de kans op herhaling aanwezig is. Dit gebeurt dan veelal binnen drie maanden na de eerste inbraak. De crimineel redeneert dat hij de eerste keer niet gepakt is en maakt de inschatting dat dit de volgende keer ook niet gebeurt.

Woninginbraak staat volgens raadsleden op nummer 1 als onderwerp dat de gemeente zou moeten aanpakken (enquête raadsleden en veiligheid, 2015). De gemeente kan samen met een aantal lokale partners, zoals de woningcorporaties, politie en VVE's, veel doen aan preventie.

Rol raadsleden

Om woninginbraak te voorkomen, kunnen bewoners vaak zelf veel doen. Om dit te stimuleren, kan de gemeente maatregelen treffen. U kunt hier als raadslid het voortouw in nemen:

- Stimuleer dat de gemeente gericht campagne voert in die straten en buurten waar veel woninginbraak voorkomt of waar een stijgende lijn is. Voorbeelden van maatregelen zijn: voorlichtingsstandjes bij lokale supermarkten neerzetten om bewustwording te creëren, een preventiebus in de wijk zetten, preventieadviseurs de deuren langs laten gaan voor het geven van gericht advies en het schouwen van de buurt met of zonder bewoners onder leiding van een deskundige, zodat er gericht gesproken kan worden over effectieve maatregelen.
- Stimuleer digitale buurtappgroepen. Deze groepen helpen bij het signaleren van verdachte personen, zodat woninginbraak voorkomen kan worden. Positief neveneffect is dat de leden van de groep bewuster bezig zijn met zaken als schoon, heel en veilig in en van hun buurt. De gemeente kan buurten en wijken ondersteunen in het opzetten van dit soort digitale buurtappgroepen.
- Stimuleer dat bewoners de 'Veilig Wonen Scan' doen (www.woonveiliger.nl). De scan maakt bewoners bewust van het feit dat zij zelf veel kunnen doen aan het voorkomen van woninginbraak. Ook websites als www.maakhetzeniettemakkelijk.nl en www.politiekeurmerk.nl helpen daarbij.
- Stimuleer dat de gemeente afspraken maakt met woningbouwcorporaties om hun woningen te laten voorzien van het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW). Dat vermindert de kans op inbraak aanzienlijk en draagt bij aan een toename van de veiligheidsgevoelens van bewoners. De gemeente kan het PKVW laten opnemen in de zogenaamde woonvisie, een meerjarenplan dat tot stand komt in samenwerking met gemeente, huurders en corporaties.
- Stimuleer dat de gemeente samen met de politie meedoet met het 'donkere dagen offensief' in de wintermaanden. Juist in deze periode is de kans op inbraak groter, omdat het lang donker is en bewoners met de feestdagen vaak afwezig zijn.

MEER INFORMATIE

- hetccv.nl/woninginbraak
- politiekeurmerk.nl
- politie.nl/themas/woninginbraak.html
- woonveiliger.nl
- maakhetzeniettemakkelijk.nl

Inbraak bij bedrijven

Bijna veertig procent van de bedrijven in Nederland krijgt weleens met een inbraak te maken. De schade kan hoog oplopen. Diefstal van goederen levert derving van inkomsten op en vertraagt de levering aan de klant. Het verlies van belangrijke bedrijfsdocumenten is voor veel ondernemers zelfs nog vervelender. Daarnaast zorgt het verzekeringstraject ook nog eens voor een extra aanslag op kostbare tijd. Preventiemaatregelen zijn daarom van groot belang.

Rol raadsleden

Om inbraken bij bedrijven tegen te gaan, kan de gemeente maatregelen nemen. U kunt hier als raadslid het voortouw in nemen:

- Stimuleer de gemeente om de regeling Verbeterde Risico Klasse Indeling (VRKI) in te zetten om het inbraakrisico van (bedrijfs)panden te bepalen. Aan de hand van het inbraakrisico kan worden vastgesteld welke (preventie)maatregelen nodig zijn.
- Stimuleer samenwerking tussen de ondernemers op bedrijventerreinen en in winkelgebieden. Wanneer er goede samenwerking is, wordt er eerder geïnvesteerd in gezamenlijke veiligheidsmaatregelen en staan ondernemers er niet alleen voor. Daarbij kunnen zij het Keurmerk Veilig Ondernemen verdienen, wat een mooie opsteker is voor het bedrijventerrein of het winkelcentrum.
- Stimuleer dat uw gemeente deelneemt aan het regionale Platform Veilig Ondernemen (PVO). Op deze manier wordt ook regionaal afgestemd wat ondernemers kunnen doen om te voorkomen dat criminelen hun bedrijf in het oog krijgen.

MEER INFORMATIE

- hetccv.nl/onderwerpen/platform-veilig-ondernemen/samen-wijzer/inbraak
- veiligondernemenbeginthier.nl/inbraakpreventie

HOOFDSTUK 8

Drugsbeleid

Op het VNG-congres in juni 2016 werd ingestemd met het rapport 'Het failliet van het gedogen' en bijbehorend advies van de commissie-Schneiders (toenmalig burgemeester van de gemeente Haarlem). Hierin werd gesteld dat het gedoogbeleid voor cannabis onhoudbaar is en een effectieve aanpak van gezondheidsproblematiek, criminaliteit en overlast in de weg staat. In het regeerakkoord van 2017 zijn veranderingen in wet- en regelgeving aangekondigd die experimenten met gedoogd telen van wiet voor recreatief gebruik mogelijk maken.

Het drugsbeleid zoals we dat nu kennen staat dus onder druk. Op het hiervoor genoemde VNG-congres werden drie pijlers voor gemeenten benoemd:

- Preventie gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van (problematisch) cannabisgebruik;
- Intensieve handhaving en repressie gericht op het bestrijden van de illegale teelt en verkoop en van de criminele netwerken die deze teelt en verkoop in handen hebben;
- Een consistent beleid voor de hele keten: productie, handel ('de voordeur'), verkoop en gebruik ('de achterdeur').

Rol raadsleden

Ondanks het feit dat het drugsbeleid landelijk een controversieel onderwerp is, moet er op lokaal niveau opgetreden worden tegen eventuele overlast van coffeeshops, drugshandel en illegale hennepsteelt. Spoor het college aan dit soort overlast aan te pakken.

Opiumwet

Het belangrijkste instrument tegen drugsoverlast en -criminaliteit is de Opiumwet (artikel 13b). De Opiumwet stelt het aanwezig hebben van, de productie van en de handel in drugs strafbaar. Bijzonder aan deze bepaling is dat niet hoeft te worden aangetoond dat de openbare orde in het geding is. Alleen de aanwezigheid van drugs boven de normen voor eigen gebruik in woningen kan al voldoende zijn om de woning of het lokaal en de bijbehorende erven te sluiten. Gemeenten kunnen ook de APV gebruiken om drugsoverlast tegen te gaan. Denk bijvoorbeeld aan een samenscholingsverbod of gebiedsontzegging.

Illegale hennepsteelt

Een belangrijk probleem in gemeenten is de illegale hennepsteelt. De georganiseerde criminaliteit regelt bij particulieren (die een zakcentje bij willen verdienen) een zolder of kamer om hennep te telen. Als de plantage wordt opgerold, is de particulier alles kwijt. De grote jongens die erachter zitten, gaan echter vaak vrijuit. Daarnaast bestaat er een grote kans op brand bij de teelt door provisorische aangelegde elektriciteitsleidingen. De gemeente kan samen met haar partners intensieve controles uitvoeren op illegale hennepsteelt, waarbij de aandacht vooral naar de criminele organisaties erachter uitgaat. Door goede voorlichting kunnen gemeenten voorkomen dat particulieren illegale hennepsteelt faciliteren.

Praktijkvoorbeeld

Sommige gemeenten zetten volop in op hun strijd tegen drugsoverlast. Zoals ook Maastricht. De drugsoverlast in deze gemeente is in de periode 2013-2016 gehalveerd (bron: Veiligheidsmonitor). Het succes van Maastricht is volgens de gemeente toe te schrijven aan de consequente handhaving van het ingezetenencriterium (alleen voor lokale bewoners) voor coffeeshops in combinatie met de inzet van het project Frontière; een samenwerking tussen gemeente, politie, Openbaar Ministerie en andere partners. Met behulp van onder andere een drugsmeldpunt voor bewoners wordt de drugsoverlast hier aangepakt.

Weer één opgerold!

Vermoedt u een hennepkwekerij bij u in de buurt?
Bel (anoniem) 0800-7000

Gemeente Rotterdam

POLITIE
Rotterdam-Rijnmond

NetBeheer

www.rotterdamveilig.nl

MEER INFORMATIE

- hetccv.nl/onderwerpen/drugsbeleid
- lokaalmiddelenbeleid.nl/drugs/lokaal-drugsbeleid/scanner-lokaal-drugsbeleid.html
- raadsledenveiligheid.nl/veiligheidstemas/drugsoverlast
- cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/30/roosendaal-en-limburgse-steden-in-top-drugsoverlast

HOOFDSTUK 9

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is fysiek, psychisch of seksueel geweld gepleegd door iemand uit de privésfeer van het slachtoffer. Er wordt ook wel gesproken van geweld in de privésfeer of van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Vormen van huiselijk geweld zijn: (ex-)partnergeweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling, genitale verminking, eerdergerelateerd geweld en huwelijksdwang. Huiselijk geweld is een veelvoorkomende vorm van geweld met jaarlijks tientallen dodelijke slachtoffers. Het komt in elke gemeente voor, maar kan lang verborgen blijven (achter de voordeur).

De gemeente maakt beleid om samen met instellingen en organisaties huiselijk geweld en kindermishandeling tegen te gaan. Vanuit de Wmo 2015 en de Jeugdwet vervult de gemeente hierin een centrale rol. Een effectieve aanpak vereist nauwe samenwerking tussen gemeente, inwoners, hulpverlening, politie en justitie.

Rol van raadsleden

Het belangrijkste wat raadsleden kunnen doen, is het gemeentelijk beleid kritisch volgen. Beoordeel of er daadwerkelijk sprake is van een integrale gemeentelijke aanpak, waarbij de veiligheidsketen goed samenwerkt met de hulpverleningsketen.

Wet tijdelijk huisverbod

Om huiselijk geweld in de kiem te smoren, is er de Wet tijdelijk huisverbod. Het huisverbod houdt in dat een pleger van huiselijk geweld in beginsel tien dagen zijn of haar woning niet meer in mag en in die periode ook geen contact mag opnemen met de partner of de kinderen. De maatregel biedt de mogelijkheid om in een noodsituatie te voorzien in een afkoelingsperiode waarbinnen de nodige hulpverlening op gang kan worden gebracht en escalatie kan worden voorkomen.

Het huisverbod kan ook worden opgelegd bij kindermishandeling of een ernstig vermoeden daarvan. Het huisverbod wordt in de vorm van een beschikking uitgereikt door de burgemeester of door de politie als zij daartoe wordt gemandateerd. De burgemeester kan, afhankelijk van de situatie, het huisverbod verlengen tot maximaal vier weken. Een uithuisgeplaatste die zich niet aan het huisverbod houdt, kan maximaal twee jaar gevangenisstraf krijgen of een taakstraf.

Voor ernstig huiselijk geweld (mishandeling, aanranding, verkrachting, stalking, huwelijksdwang) geldt het Wetboek van Strafrecht. In de Wmo en de Zorgverzekeringswet wordt veel aandacht gegeven aan de hulpverlening aan slachtoffers en de eventuele kinderen als getuigen van partnergeweld.

Veilig Thuis

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. De organisatie werkt regionaal en biedt slachtoffers, daders en omstanders deskundige hulp en advies. Veilig Thuis biedt ook ondersteuning aan professionals. De hulpverleners van Veilig Thuis hebben een luisterend oor, beantwoorden vragen en geven advies. Naar aanleiding van een melding verwijzen zij door naar de juiste zorgaanbieders. Indien nodig, kunnen zij ook de politie of de Raad voor de Kinderbescherming inschakelen.

MEER INFORMATIE

- vooreenveiligthuis.nl
- veiligheidshuizen.nl
- huiselijkgeweld.nl
- raadsledenveiligheid.nl/veiligheidstemas/huiselijk-geweld

HOOFDSTUK 10

Veiligheid en zorg

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor een groot aantal kerntaken op het gebied van jeugd, zorg en participatie. Uitgangspunt hierbij is dat inwoners meer eigen verantwoordelijkheid krijgen en hun 'eigen kracht' en sociale netwerk meer en beter benutten. In de praktijk houdt dit in dat hulpbehoevende en kwetsbare inwoners steeds langer thuis blijven wonen en van hen verwacht wordt dat zij grotendeels zelfredzaam zijn. Dat is echter niet voor iedereen weggelegd en brengt de nodige (veiligheids)risico's met zich mee. Zo kan het voorkomen dat personen met verward gedrag (woon)overlast veroorzaken, jongeren afglijden richting de criminaliteit, ex-gedetineerden weer in het criminele milieu terechtkomen en multi-probleemgezinnen door de bomen het bos niet meer zien. Samenwerking op het snijvlak van veiligheid en zorg is belangrijk, maar voor gemeenten relatief nieuw.

Rol raadsleden

Als raadslid is het belangrijk dat u ten aanzien van 'veiligheid en zorg' weet wat zich op wijkniveau afspeelt. Zijn er personen die vaker voor overlast zorgen, maar eigenlijk een zorgprobleem hebben? Hebben de wijk(zorg)teams voldoende oog voor veiligheidsaspecten of gaat de aandacht puur uit naar zorg verlenen? Constaceert de politie een toename van overlast en waaraan kan dat worden gerelateerd? Heeft het te maken met het (verminderde) zorgaanbod?

Stimuleer een integrale gemeentelijke aanpak 'veiligheid en zorg' waarbij de veiligheidsketen goed samenwerkt met de zorgketen. Dit klinkt als een eenvoudige opgave, maar in de praktijk blijkt dat dit niet altijd geval te zijn. Veiligheid en zorg zijn vaak twee verschillende werelden, ook op het gemeentehuis. Wat doet het wijkteam bijvoorbeeld met signalen die wijzen op veiligheidsproblematiek, zoals het hebben van een hennepplantage? Instanties die in ieder geval betrokken moeten zijn bij de integrale aanpak zijn de wijkteams, het Centrum voor Jeugd en Gezin, het (regionale) Veiligheidshuis, Veilig Thuis, GGD/GGZ, politie en Jeugdreclassering.

Personen met verward gedrag

Een bijzondere groep personen binnen het thema 'veiligheid en zorg' zijn personen met verward gedrag. Een paar jaar geleden steeg het aantal personen met verward gedrag explosief. Vanuit het Rijk werd een 'Aanjaagteam' ingezet om te bevorderen dat alle gemeenten en andere betrokken (lokale) partijen beschikken over een sluitende aanpak. Eind 2016 is het Aanjaagteam overgegaan in het Schakelteam. Dit Schakelteam bouwt voort op de reeds geboekte resultaten en wil ervoor zorgen dat overal in Nederland een goed werkende aanpak komt voor mensen met verward gedrag. Ook als die mensen strafbare feiten plegen, gevaarlijk (b)lijken, zorg mijden en geen netwerk (meer) hebben. Het is aan de gemeente om een goede aanpak voor personen met verward gedrag op te stellen.

Rol raadsleden

Stimuleer het college om personen met verward gedrag goed op te vangen en ervoor te zorgen dat ze de zorg krijgen die ze nodig hebben. De problematiek die aan deze personen verbonden is, heeft in de meeste gevallen te maken met een zorgvraag die zich uit in het veroorzaken van overlast en onveiligheidsgevoelens.

Woonoverlast en buurtbemiddeling

Burenoverlast is één van de meest voorkomende klachten van bewoners. Inwoners ervaren geluidsoverlast, hebben last van overhangende takken in de tuin of verkeerd geparkeerde auto's. Maar er zijn ook gebeurtenissen die te maken hebben met veiligheid en zorg, zoals personen met verward gedrag die

bedreigend kunnen overkomen. Dit soort situaties kunnen leiden tot burenruzies die soms ook uit de hand lopen. Buurtbemiddeling is een effectieve methode om escalatie van burenruzies te voorkomen.

Rol raadsleden

Heeft uw gemeente al buurtbemiddeling? Zo niet, vraag hier dan om. Ruim 65% van de gemeenten heeft buurtbemiddeling ingevoerd en vindt dit zeer succesvol. Maar liefst 70% van de burenruzies wordt ermee opgelost, waardoor inwoners weer prettig kunnen wonen. Het unieke aan buurtbemiddeling is bovendien dat het echt gaat om burgerparticipatie: de buurtbemiddelaars komen uit de eigen gemeente.

Wet aanpak woonoverlast

Neemt de woonoverlast extreme vormen aan en kan buurtbemiddeling geen oplossing bieden? Dan kunnen andere instrumenten worden ingezet, zoals de nieuwe Wet aanpak woonoverlast. Gemeenten kunnen sinds 1 juli 2017 hun APV aanpassen. Vanaf dat moment kunnen ze gebruik maken van de nieuwe wet die burgemeesters de mogelijkheid biedt om bestuurlijke gedragsaanwijzingen op te leggen. In de verordening kan de gemeenteraad regels stellen aan de uitoefening van de bevoegdheid van de burgemeester. Ook kan de raad specificeren in welke concrete gevallen van ernstige overlast de burgemeester de last kan opleggen. Als de gemeenteraad een verordening heeft aangenomen, kan de burgemeester in individuele gevallen van woonoverlast onderzoeken of hij een gedragsaanwijzing inzet. In de gedragsaanwijzing staat welke acties de overlastveroorzaker moet ondernemen of juist moet nalaten om te voorkomen dat de dwangsom wordt geïnd of bestuursdwang wordt uitgevoerd.

MEER INFORMATIE

- hetccv.nl/onderwerpen/veiligheid-en-zorg
- vng.nl/personen-met-verward-gedrag
- hetccv.nl/buurtbemiddeling
- hetccv.nl/woonoverlast
- problemenmetjeburen.nl

HOOFDSTUK 11

Veiligheidsbeleving

Veiligheidsbeleving is de manier waarop mensen veiligheid ervaren. Een complex proces, want iedereen ervaart veiligheid op een andere manier. Veiligheidsbeleving wordt ook wel aangeduid als subjectieve veiligheid. Dit als tegenhanger van objectieve veiligheid. Hiermee wordt het feitelijke niveau van criminaliteit en overlast bedoeld, bijvoorbeeld het aantal woninginbraken of overlastmeldingen.

Veiligheidsmonitor

In Nederland wordt de veiligheidsbeleving gemeten door het CBS. De uitkomsten staan in de Veiligheidsmonitor. Van bijna elke gemeente is bekend hoe veilig inwoners zich voelen. In 2016 voelde ruim een op de drie mensen (35%) zich in het algemeen weleens onveilig. Inzoomend op buurtniveau, de plek waar bewoners leven, blijkt dat zij zich daar veiliger voelen: 16% voelt zich hier weleens onveilig. Dit komt vooral omdat mensen bekend zijn met de eigen buurt. Ze kennen de veiligheidsrisico's daar beter dan bijvoorbeeld die van een buurt iets verderop.

Rol raadsleden

Voor raadsleden is het belangrijk om te weten dat alle maatregelen die een gemeente neemt, effect kunnen hebben op het veiligheidsgevoel van inwoners. Dit geldt zowel voor de maatregelen die worden genomen op het gebied van veiligheid als maatregelen op het terrein van de zorg. Vinden er bezuinigingen plaats op de zorg voor personen met verward gedrag? Dan is de kans groter dat deze mensen op straat gaan rondzwerven. Dit kan als gevolg hebben dat sommige bewoners zich minder fijn voelen en zich onveiliger gaan voelen. Maar ook de inrichting van de buurt kan effect hebben op het veiligheidsgevoel. Als er minder goed wordt gesnoeid in een park, zijn de zichtlijnen minder en kan dat al een onveilig gevoel geven.

Let op: maatregelen om het veiligheidsgevoel te vergroten, kunnen ook het tegenovergestelde bereiken. De roep om meer blauw op straat heeft bijvoorbeeld niet altijd de juiste uitwerking. Bewoners zien de politie opeens vaker door de straat rijden en vragen zich af wat er aan de hand is. Dit kan juist het onveiligheidsgevoel aanwakkeren. Ook de nadruk in de media op onveiligheid kan het veiligheidsgevoel van mensen beïnvloeden. Een gemeente moet dus goed nagaan of zij het juiste middel inzet om het veiligheidsgevoel te vergroten. Als raadslid kunt u dit in de gemeenteraad aankaarten.

MEER INFORMATIE

- hetccv.nl/onderwerpen/veiligheidsbeleving
- raadsledenenveiligheid.nl/veiligheidsthemas/on-veiligheidsgevoelens

Colofon

Projectcoördinatie

Axel Weggelaar, adviseur CCV

Fotografie

Liesbeth Dingemans

Inge van Mill

Shutterstock

Politie

© het CCV, januari 2018

CCV centrum voor
criminaliteitspreventie en
veiligheid

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) is een onafhankelijke stichting die partijen en veiligheidsprofessionals helpt om Nederland veiliger en leefbaarder te maken.

Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
Churchillaan 11, 3527 GV Utrecht
Postbus 14069, 3508 SC Utrecht

T (030) 751 67 00

E info@hetccv.nl

I www.hetccv.nl

